

Ministerieplicht. Dienstweigering. Mag een notaris weigeren een akte te passeren als deze het niet met de inhoud daarvan eens is?

Kamer voor het Notariaat Den Haag 22-10-2019, ECLI:NL:TNORDHA:2019:26

Instantie

Kamer voor het Notariaat Den Haag

Datum

22 oktober 2019

Magistraten

Mrs. G.P. van Ham, O. van der Burg, R.J. Groenhof, J.T.A. van der Stok, S.M.L.E. Schoonhoven-Stoot

Zaaknummer

19-33

19-34

19-35

JCDI

JCDI:ADS187804:1

Vakgebied(en)

Juridische beroepen / Notaris

Brondocumenten

ECLI:NL:TNORDHA:2019:26, Uitspraak, Kamer voor het Notariaat Den Haag, 22-10-2019

Wetgeving

Art. 21 lid 1, 99 lid 8 Wna; art. 6 lid 1 [Verordening beroeps- en gedragsregels](#) 2011

Essentie

Ministerieplicht. Dienstweigering. Inhoud akte.

Mag een notaris weigeren een akte te passeren als deze het niet met de inhoud daarvan eens is?

Samenvatting

Op verzoek van klagers heeft hun advocaat op 28 september 2017 de notaris gevraagd om een offerte voor het doen vastleggen en verlijden van een authentieke akte inzake een vaststellingsovereenkomst, tevens inhoudende schuldbekentenis, exact gelijk aan de door de advocaat bij die aanvraag verstrekte tekst. De notarissen hebben op 2 oktober 2017 de gevraagde werkzaamheden aangeboden tegen een vast tarief van € 450. Op 6 oktober 2017 hebben klagers via de advocaat de opdracht aan de notarissen verstrekt. Vervolgens heeft de notaris op diezelfde dag aan de advocaat bericht: "Ik heb nog even kritisch naar de inhoud gekeken, met name het deel van de afspraak buiten de belastingdienst om en deze vervolgens van executoriale titel voorzien zit me niet lekker. Ik laat hem aan me voorbijgaan, excuses." De advocaat heeft de notaris laten weten dat klagers niet accepteren dat de notaris ministerie weigert en dient een klacht in.

KvN: Vast is komen te staan dat klagers vastlegging van de tussen hen gesloten overeenkomst in een notariële akte wensten. De notaris is voor de notariële status van de akte verantwoordelijk en dat brengt, mede gezien art. 157 lid 1 Rv, mee dat hij niet alleen gerechtigd als ook uit een oogpunt van zorgvuldige ambtsbediening verplicht is in de akte duidelijk te maken wat van het daarin vermelde wèl en wat niet op zijn eigen waarnemingen en verrichtingen berust. Indien partijen bij een notariële akte het niet eens zijn met de bewoordingen van het slot van die akte en de notaris daar desondanks aan wenst vast te houden, is er, anders dan klagers hebben betoogd, naar het oordeel van de Kamer geen sprake van dienstweigering als bedoeld in art. 21 lid 2 Wna en art. 6 Verordening beroeps- en gedragsregels.

Verwant oordeel

Zie ook:

- Hof Amsterdam 5 september 2017, RN 2017/95;

- Hof Amsterdam 22 september 2015, RN 2015/99;
- KvN Amsterdam 12 januari 2017, RN 2017/50;
- KvN Arnhem-Leeuwarden 17 januari 2017, RN 2017/91;
- KvN Den Haag 13 juli 2016, RN 2016/100;
- KvN 's-Hertogenbosch 20 februari 2017, ECLI:NL:TNORSHE:2017:12;
- KvN 's-Hertogenbosch 16 januari 2017, ECLI:NL:TNORSHE:2017:10;
- *Jaarverslag Tuchtcolleges voor het Notariaat 2017*, p. 21 e.v.

Wenk

In deze zaak lijken de klagers zonder meer als 'querulanten' getypeerd te kunnen worden. De zaak was door de president van het Hof Amsterdam op de voet van art. 99 lid 8 Wna doorverwezen van de Kamer te 's-Hertogenbosch naar de Kamer in Den Haag, omdat bij de Kamer te 's-Hertogenbosch al acht tuchtzaken en maar liefst 25 verzetzaken van klagers aanhangig waren (zie onder 'Zie ook' voor enige voorbeelden). Klagers hadden bovendien ook tuchtklachten ingediend tegen verschillende leden van de betreffende Kamer(s). Uiteindelijk bleef er daardoor slechts één notaris over, die zitting zou kunnen hebben in de Kamer, die over de nieuwe klacht moest oordelen. Maar hier bleef het niet bij. Bij de Kamer te Den Haag werd opnieuw een wrakingsverzoek ingediend. Klagers betoogden toen dat dat er überhaupt geen notarissen deel uit zouden mogen maken van de Kamer, omdat dan geen sprake zou zijn van onpartijdigheid. De Kamer wijst het wrakingsverzoek, terecht, af en overweegt daarbij dat de gedachte opkomt "dat hier een poging wordt gedaan om het procesrecht te misbruiken."

Helemaal onbegrijpelijk komt die gedachte niet over. Waarschijnlijk gaat het bij deze klagers over (een van de) zogenaamde 'veelklagers', waaraan in het Jaarverslag Tuchtcolleges voor het Notariaat 2017 zelfs een uitgebreide paragraaf is gewijd. Er valt te lezen: "Dit jaar is de kamer nadrukkelijk geconfronteerd met de toegenomen klaagcultuur en de noodzaak om een schifting te maken waar wel en waar geen tijd meer aan wordt besteed. De toegenomen klaagcultuur is in de jaarcijfers terug te zien in de toename van het aantal wrakingsverzoeken, klachten over leden van de kamer (soms ingediend bij de kamer zelf en soms bij het bestuur van de rechtbank waar de medewerker werkzaam is), alsmede andersoortige, vaak bewerkelijke verzoeken. Het fenomeen 'veel-klagers' leidt ertoe dat er zo veel tijd besteed wordt aan de behandeling van kansloze klachten en/of afhandeling van berichten met niet zaakgerichte algemene beschouwingen dat de kamer aan de eigenlijke taak niet meer toekomt: het kwalitatief op hoog niveau en op tijd afdoen van relevante klachten over notarissen. Deze ontwikkeling wordt door de kamer steeds meer als ontwrichtend ervaren." Dat lijkt een begrijpelijke signalering. In de kern gaan vrijwel alle door klagers ingediende klachten, blijkens het genoemde jaarverslag gaat het om 36 verschillende (kandidaat-)notarissen, over de vraag of een notaris mag weigeren een akte te passeren als deze het niet met de inhoud daarvan eens is. Klagers verlangden van de notaris dat deze een door hun advocaat opgestelde vaststellingsovereenkomst woordelijk zou overnemen in een akte. Het ging daarbij tevens om een schuldbekentenis tussen klagers en (een van hun) vennootschappen, waar boven moest komen te staan: "IN NAAM DER KONING". Zoals lijkt te volgen uit de uitspraak van het de Notariskamer van 5 september 2017, RN 2017/95, wenste de notaris er de volgende slotverklaring aan toe te voegen: "De verschenen persoon heeft mij, notaris, opdracht gegeven deze overeenkomst van vaststelling in deze akte vast te leggen aan de hand van een door hem overhandigde vaststellingsovereenkomst en woordelijk gelijkluidend hieraan. Ik heb derhalve de inhoud van deze overeenkomst niet op zijn juridische inhoud beoordeeld, daar ik hiervoor geen opdracht heb." Hierover ontstond vervolgens discussie. Klagers waren het hier niet mee eens. De tekst moest exact zo worden overgenomen als door de advocaat van klagers aangeleverd.

Op grond van art. 6 lid 1 [Verordening beroeps- en gedragsregels](#) geldt dat een notaris verplicht is dienst te weigeren indien hij de redelijke overtuiging of het vermoeden heeft dat de inhoud van de akte waarvoor zijn tussenkomst is ingeroepen in strijd is met de waarheid. In deze zaak weigerde de notaris weigerde dat de akte te passeren: "Ik heb nog even kritisch naar de inhoud gekeken, met name het deel van de afspraak buiten de belastingdienst om en deze vervolgens van executoriale titel voorzien zit me niet lekker. Ik laat hem aan me voorbijgaan, excuses". Aangezien de notaris de gevolgen niet (goed) kon overzien en het vermoeden bestond dat de handelingen van klagers een ongeoorloofd doel of gevolg konden hebben, is dit een reden geweest om dienst te weigeren, zo verweerde de notaris zich bij de Kamer. Die stelling van de notaris is niet onbegrijpelijk. Zoals de Kamer Arnhem-Leeuwarden in 2017 overwoog (zie onder 'Zie ook'), geldt in dit soort gevallen immers dat de notaris alert dient te zijn op "de mogelijkheid dat medewerkers van zijn kantoor gebruikt worden voor het realiseren of legaliseren van ongeoorloofde constructies." Dat kan het geval zijn als een notaris een schuldbekentenis vastlegt, zonder dat hij kan controleren of daadwerkelijk sprake is van een schuldverhouding. Er zijn meer uitspraken, die duidelijk maken dat een notaris goed op moet passen, als partijen een schuldbekentenis in een akte en dus met executoriale kracht willen laten vastleggen (zie 'Zie ook' voor enige voorbeelden). In die uitspraken werd geoordeeld dat dienstweigering passend was geweest.

De Kamer meent in de onderhavige zaak dat van dienstweigering geen sprake is, nu de notaris wel bereid was zijn ministerie te verlenen, maar partijen het niet eens waren over de inhoud van de akte. Over de vraag of dan inderdaad geen sprake is van dienstweigering, kan verschil van inzicht bestaan. Art. 21 lid 1 Wna bepaalt immers dat de notaris verplicht is de door een partij verlangde werkzaamheden te verrichten. Door dit niet te doen, lijkt sprake van dienstweigering. Echter, in

het onderhavige geval lijkt die dienstweigering wel terecht. De Kamer overweegt in deze context immers: “De notaris is voor de notariële status van de akte verantwoordelijk en dat brengt, mede gezien artikel 157 lid 1 Rv, mee dat hij niet alleen gerechtigd als ook uit een oogpunt van zorgvuldige ambtsbediening verplicht is in de akte duidelijk te maken wat van het daarin vermelde wèl en wat niet op zijn eigen waarnemingen en verrichtingen berust.” Dat lijkt een juist oordeel, mede gelet op het feit dat klager blijkens de uitspraak voornemens direct tot executie over te gaan. Van de advocaat van klager begreep de notaris dat klagers al eerder bij een collega notaris hadden verzocht de betreffende akte op te stellen, maar die had geweigerd. Verder zouden klagers inzake de vaststellingsovereenkomst onenigheid hebben met de belastingdienst.

Partij(en)

Beslissing inzake de klacht onder nummer 19–33, 19–34 en 19–35 van:

1. [Naam klager],
2. [Naam klager BV],

hierna ook te noemen: klagers,
tegen

1. Mr. [X], notaris, hierna ook te noemen: notaris [X],
2. Mr. [Y], notaris, hierna te noemen: notaris [Y],
3. Mr. [Z], kandidaat-notaris, hierna te noemen: de kandidaat-notaris,
hierna tezamen te noemen: de notarissen.

Uitspraak

Kamer voor het Notariaat Den Haag:

De procedure

De Kamer heeft kennisgenomen van:

- de klacht, ingekomen op 6 november 2017 bij de Kamer voor het notariaat in het ressort 's-Hertogenbosch,
- het antwoord van de notarissen.

De plaatsvervangend voorzitter van de Kamer voor het notariaat in het ressort 's-Hertogenbosch heeft op 7 december 2018 de president van het gerechtshof te Amsterdam verzocht een andere Kamer voor het notariaat aan te wijzen voor de behandeling van de onderhavige klacht, nu:

- er acht tuchtzaken en vijftientig verzetzaken door een kamer van vijf leden, waaronder twee notarisleden, worden behandeld omdat klagers deze tuchtzaken en verzetzaken hebben ingediend voor 1 januari 2018;
- de kamer vijf notarisleden heeft te weten mrs. [A], [B], [C], [D] en [E];
- op 19 november 2018 een mondelinge behandeling voor voormelde 8 tuchtzaken en 25 verzetzaken gepland stond;
- in de oproepbrieven vermeld stond dat voor deze mondelinge behandeling mrs. [C] en [B] aanwezig zouden zijn;
- klagers voorafgaand aan de mondelinge behandeling tuchtklachten hebben ingediend tegen mrs. [C] en [B] en het daardoor onwenselijk is dat zij aan de mondelinge behandeling van de zaken deelnemen;
- klagers reeds eerder een klacht hebben ingediend tegen mr. [A] waardoor het onwenselijk is dat hij aan de mondelinge behandeling van de zaken deelneemt;
- mr. [D] door de kamer (tijdelijk) niet als notarislid wordt ingezet in afwachting van de uitkomst van een lopend onderzoek van het Bureau Financieel Toezicht op zijn kantoor;
- mr. [E] als enig notarislid overblijft om alle zaken te behandelen.

Bij beslissing van 18 april 2019 heeft de president van het gerechtshof te Amsterdam op de voet van artikel 99 lid 8 van de Wet op het notarisambt (Wna) de Kamer voor het notariaat in het ressort Den Haag aangewezen teneinde zich met de behandeling van voormelde klachten en verzetzaken te belasten.

Klagers zijn op 5 september 2019 opgeroepen te verschijnen ter zitting van deze Kamer op 2 oktober 2019. Daarbij zijn de namen en hoedanigheden van de zittende leden van de Kamer medegedeeld. Aan de notarissen is hiervan ook mededeling gedaan.

Het wrakingsverzoek

Klagers hebben eerst bij e-mailbericht van 1 oktober 2019 de gehele samenstelling van de Kamer gewraakt, in het bijzonder de twee notarisleden. Klagers stellen dat zij geen vertrouwen hebben in de onpartijdigheid van de Kamer. Volgens klagers heeft de Kamer in een volledig vergelijkbare klachtzaak in 2017 reeds blij gegeven van een niet-onpartijdige en onjuiste beoordeling van die klachten. Klagers verzoeken om een voortzetting van de behandeling van de zaken door een Kamer anders dan de Kamers in het ressort Den Haag of 's-Hertogenbosch in een samenstelling zonder notarissen.

De Kamer stelt vast dat de kern van het verzoek het feit is dat twee notarisleden in de Kamer zitting hebben. Het verzoek

van klagers betreft immers niet de personen die met de behandeling van de zaken zijn belast maar de hoedanigheid waarin zij optreden. Klagers miskennen hier dat het de wetgever is die de samenstelling van de Kamer heeft bepaald. Ook in een eventuele wrakingskamer zal een notaris in de combinatie zitten. Het verzoek van klagers berust derhalve op feiten die voor elke Kamer gelden. Het wrakingsverzoek van klagers kan dan ook niet tot de door klagers gewenste gevolgen leiden. Om die reden wordt de zaak door deze Kamer afgedaan en wordt verder geen acht geslagen op het verzoek van klagers. De Kamer stelt bovendien vast dat klagers het verzoek niet hebben ingediend zodra de daaraan ten grondslag liggende feiten bekend zijn geworden. Op 5 september 2019 zijn die feiten bekend gemaakt. Het wrakingsverzoek is eind van de middag van 1 oktober 2019 gedaan. Van de indiener van een wrakingsverzoek mag worden verwacht dat hij het verzoek doet zodra de daaraan ten grondslag liggende feiten en omstandigheden bekend zijn geworden. Door op het allerlaatste moment het wrakingsverzoek in te dienen komt de gedachte op dat hier een poging wordt gedaan om het procesrecht te misbruiken.

De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden op 2 oktober 2019. Daarbij was aanwezig de kandidaat-notaris. Van het verhandelde is procesverbaal opgemaakt.

De feiten

[Naam klager] is directeur en enig aandeelhouder van [naam klager BV].

Op verzoek van partijen (klagers) heeft de advocaat van partijen op 28 september 2017 de notarissen gevraagd om een offerte voor het doen vastleggen en verlijden van een authentieke akte inzake een vaststellingsovereenkomst/tevens inhoudende schuldbekentenis, exact gelijk aan de door de advocaat bij die aanvraag verstrekte tekst.

De notarissen hebben op 2 oktober 2017 de gevraagde werkzaamheden aangeboden tegen een vast tarief van € 450,- exclusief BTW.

Op 6 oktober 2017 hebben partijen via de advocaat de opdracht aan de notarissen verstrekt.

Vervolgens heeft de notaris op diezelfde dag aan de advocaat bericht '*....de opdracht aan zich voorbij liet gaan*'.

De advocaat heeft de notarissen laten weten dat partijen niet accepteren dat de notaris ministerie weigert.

De klacht en het verweer van de notarissen

Klagers verwijten de notarissen het volgende:

1. De notarissen hebben ten onrechte geweigerd mee te werken aan de door partijen verlangde werkzaamheden. Dit is in strijd met artikel 21 lid 1 van de Wet op het notarisambt (hierna: Wna).
2. De notarissen zijn zonder enige rechtsgrond de op hen rustende verplichtingen jegens partijen niet nagekomen;
3. Het handelen van de notarissen is in strijd met het gedrag dat behoorlijk handelende notarissen betaamt.

De notarissen hebben het volgende aangevoerd. Het betrof een bijzondere situatie. Immers een natuurlijk persoon in relatie tot diens vennootschap. Er was discussie over (enige vorm van) een disclaimer in de akte. Klager was het hier niet mee eens. De tekst moest exact zo worden overgenomen als door de advocaat van partijen aangeleverd. Het tekstvoorstel ving aan met de woorden 'IN NAAM DER KONING'.

Klagers waren voornemens direct tot executie over te gaan. Van de advocaat van partijen begrepen de notarissen dat klagers al eerder bij een collega notaris had verzocht de betreffende akte op te stellen, maar die had geweigerd. Verder zouden klagers inzake de vaststellingsovereenkomst onenigheid hebben met de belastingdienst.

Op 6 oktober 2017 heeft de kandidaat-notaris per e-mailbericht het volgende aan de advocaat bericht:

'Ik heb nog even kritisch naar de inhoud gekeken, met name het deel van de afspraak buiten de belastingdienst om en deze vervolgens van executoriale titel voorzien zit me niet lekker. Ik laat hem aan me voorbijgaan, excuses'.

De advocaat reageerde daarop met het volgende:

'Ok [voornaam kandidaat-notaris], Duidelijk. Bedankt voor de moeite en ik kan er wel mee verder'.

Aangezien de notarissen de gevolgen niet (goed) konden overzien en wanneer het vermoeden bestaat dat de handelingen van klagers een ongeoorloofd doel of gevolg hebben, is dit een reden geweest om dienst te weigeren.

De beoordeling van de klacht

Ter beoordeling van de Kamer staat of de notarissen hebben gehandeld in strijd met de tuchtnorm als geformuleerd in artikel 93 Wna. Notarissen zijn aan tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van handelen of nalaten in strijd met hetzij enige bij of krachtens deze wet gegeven bepaling, hetzij met de zorg die zij als notarissen behoren te betrachten ten opzichte van degenen te wier behoeve zij optreden, alsmede ter zake van handelen of nalaten dat behoorlijke notarissen niet betaamt.

De Kamer overweegt als volgt.

Vast is komen te staan dat klagers vastlegging van de tussen hen gesloten overeenkomst in een notariële akte wensten. De notaris is voor de notariële status van de akte verantwoordelijk en dat brengt, mede gezien artikel 157 lid 1 Rv, mee dat hij niet alleen gerechtigd als ook uit een oogpunt van zorgvuldige ambtsbediening verplicht is in de akte duidelijk te maken wat van het daarin vermelde wél en wat niet op zijn eigen waarnemingen en verrichtingen berust. Indien partijen bij een notariële akte het niet eens zijn met de bewoordingen van het slot van die akte en de notaris daar desondanks aan wenst vast te

houden, is er — anders dan klagers hebben betoogd — naar het oordeel van de kamer geen sprake van dienstweigering als bedoeld in artikel 21 lid 2 Wna en artikel 6 Verordening beroeps- en gedragsregels. Klachtonderdeel 1 is dan ook ongegrond. Nu geen sprake is van dienstweigering, zijn klachtonderdelen 2 en 3 eveneens ongegrond.

De beslissing

De Kamer voornoemd:

verklaart de klacht tegen de notarissen op alle onderdelen tegen ongegrond.

Deze beslissing is gegeven door mrs. G.P. van Ham, voorzitter, O. van der Burg, R.J. Groenhof, J.T.A. van der Stok en S.M.L.E. Schoonhoven-Stoot, en in tegenwoordigheid van de secretaris, mr. F.S. Pietersma-Smit, in het openbaar uitgesproken op 22 oktober 2019.